

פנסיה והשתלמות ד': תכניות חסכון של הביטוח הלאומי

(מתוך מאמר 'פנסיה והשתלמות השלם' – לקבלת המאמר בדוא"ל/בדואר ללא תשלום: 08-9791308)

בימים אלו החל הליך הביצוע של תכנית המוסד לביטוח לאומי להפקיד עבור כל ילד מתחת לגיל 18 סכום חודשי ע"ס 50 ₪ לקופת גמל שתירשם על שמו, כך שבבוא הילד להינשא ישוחרר לו סכום של כ-20,000 ₪ מתוך קופת הגמל, או כ-15,000 ₪ אם יבחר במסלול חיסכון בבנק (ע"פ נתוני משרד האוצר).

בתכנית זו יש חששות חמורות של איסורי ריבית. (ראה מכתב הרבנים בגב העמ'). בואו ונשמור על הילדים שלנו זכים וטהורים.

ביאור נרחב אודות השאלות ההלכתיות הכרוכות בתכניות הביטוח הלאומי ניתן לקרוא במהדורה המורחבת בטלפון הנ"ל.

להבנת האיסור נקדים:

- א. הכסף שיופקד עבור הילדים וינוהל בקופת גמל הינו כסף של הילד ע"פ דיני התורה [ולחבדיל ע"פ חוקיהם], משום שהקופה רשומה על שמו ובכך הוא זוכה בכסף בקנין "סיטומתא", ע"י רישום בבנק, ככל כסף שאחר מפקיד בבנק עבור פלוני. [בכח הילד לנייד את הכספים מחברה לחברה, וכן להוציאם גם קודם תום תקופת החסכון, לצרכים רפואיים מיוחדים, כמו"כ אם ח"ו יפטר הילד, ההורה יקבל את הכסף].
- ב. קופת הגמל משקיעה את הכסף בקניית מניות ואגחיים, וכל הרווחים נזקפים ע"ש הילד. כאשר קופת גמל קונה אג"ח של חברות שאין להם היתר עיסקא, הרי הילד מלווה ברבית לחברה, כמו"כ לענין בעיית המניות וכו"ל בשיעור א'.
- ג. בהיות וקופות גמל הם חברות ניהול שעליהם לסחור בכספי העמית בנאמנות על שמו, [והם נשכרים בדמי ניהול שהמדינה משלמת להם], הרי שההלוואות ברבית נזקפות על שם הילד, ואין מועיל לחתום על היתר עיסקא עם קופת הגמל בשל היותה חברת ניהול, ואינם אלא גזברי העמית, כהוראת גדולי הפוסקים וצ"ל ויבדלחט"א.
- ד. בשונה מתכניות חסכון בבנק שמועיל בהן היתר עיסקא, ששם הבנק הוא המתחייב את סכום הרבית, אבל בקופת גמל הנהלת הקופה רק גזברית, וההיתר עיסקא מולם אינו רלוונטי. (דבר זה נתבאר בהרחבה במילואים לשיעור א').
- ה. לפיכך חובה על כל אחד לדאוג שהכסף ינוהל בקופת גמל שאינה משקיעה במניות של חברות אסורות, ואינה מלווה ברבית ללא היתר עיסקא.
- ו. בכל חברה ישנם כמה מסלולי השקעה, וכל אחד יכול לבחור את מסלול ההשקעה שבו יושקע הכסף, ועל כל אחד לבחור במסלול הלכה. הליך הבחירה יבואר להלן.
- ז. בהיות וישנם מיני השקעות השנויים במחלוקת הפוסקים האם יש בהם איסור רבית, ולכך ראוי לכל שמים שלא להסתפק בזה שהחברה מצהירה שהמסלול הוא כשר, אלא לברר לאיזו חברה יש מסלול הלכה לכתחילה.
- ח. המסלולים שהם לכתחילה ללא חששות הם המסלולים המנוהלים על ידי וועד ההלכה שע"י בתה"ד של הגר"י קרליץ והגר"ש וואזנר, הנקראים **מסלולי "גלאט הון"**, שבהכוונת הרבנים הגאונים: רבי משה שטרנבוך, רבי שריאל רוזנברג, רבי משה שאול קליין, רבי שבח רוזנבלט, רבי שלמה זלמן אולמן, רבי נתן קופשיץ ועוד, ובהתייעצות מתמדת עם הגר"ד לנדו שליט"א. (להבנת ההבדלים ההלכתיים והפיננסים שבין מסלולי 'גלאט הון' ומסלולים בהכשר העדה"ח, ע"י לעיל שיעור ב' אות ב' ושיעור ג' אות ג').
- ט. כל פעילות הוועד **הינה לשם שמים**, ואינם נוטלים שכר לא על ההכשר ולא על שום דבר.

ההליך המעשי של בחירת המסלול על ידי כל הורה:

- א. כל הורה קיבל מכתב מהביטוח לאומי על אפשרותו לבחור היכן ינוהל החשבון על שם הילד, וכדלהלן, **אפשרות א'**: בקופת גמל במסלול השקעה. **אפשרות ב'**: בבנק במסלול חיסכון. אם ההורה לא יבחר **עד ז' סיון ה'תשע"ז**, הרי המדינה בוחרת עבורו באופן זה: לילד עד גיל 15 – בקופת גמל [של אחד מבתי ההשקעות לפי סדר שוויוני], ומגיל 15 עד 18 – בתכנית חסכון בבנק המעלה רבית קבועה. צור קשר עם קרוביך וידידיך והעבר להם את הדברים.
- ב. **שימו לב – הזמן אוזל!! ברירת המחדל שהמדינה בוחרת – איננה כשירה!! הזדרזו לבחור בקרן כשרה לפני שיהיה מאוחר. לאחר מעשה בחלק מן המקרים לא תהיה עוד אפשרות לשנות את המצב, והילד יישאר בתכנית לא כשרה עד תום תקופת החסכון. תאריך אחרון לבחירה – חג השבועות ה'תשע"ז הבעל"ט (1/6/17).**
- ג. כל הורה אמור להשיב תשובה בכתובת שתהיה רשומה במכתב על בחירת החברה [בית השקעות או לחילופין בנק] ועל בחירת המסלול.
- ד. אותם הנסמכים על היתר עיסקא של הבנק יכולים לבחור שהכסף יופקד בבנק. (ע"י מילואים לשיעור הקודם אות ג' דעת הגר"י קרליץ שליט"א בזה). המלצת ועד ההלכה היא שלא לבחור באפשרות זו, אלא כדלהלן אות ה' בסמוך.
- ה. המעוניין בקופת גמל [בה נזקפים לזכותו כל הרווחים], עליו לבחור את אחד מבתי ההשקעות האלו בלבד: "מיטב", "פסגות" או "הראל" (ר"ת מפ"ה) ולבחור במסלול "ההלכה". יצוין כי בחירה זו היא המועדפת והמומלצת ע"י ועד ההלכה 'גלאט הון'.
- ו. מסי הטלפון של המוקד הטלפוני של ביטוח לאומי הינו: *2637, 02-5393700 בין השעות 00:00-17:00.

לעת עתה מחולק המאמר ברחבי מודיעין עילית בלבד, דרושות בדחיפות תרומות (אפשר גם ממעשר כספים) בכל סכום שהוא

ע"מ שנוכל לפרסם את הדברים במקומות נוספים בשתי השבועות הבאות לפני שיהיה מאוחר. לתרומות: 08-9791308

תרומת "זהב": 300 ₪ = עיר שלמה! תרומת "כסף": 100 ₪ = שכונה! תרומת "נחושת": 20 ₪ = ביהכ"נ אחד!

קריאת קדש

תקון גדול לאיסור רבית

בתכניות החסכון החדשות

מרחשון תשע"ז

בס"ד

באנו בזה להעיר את לבב שומרי התורה שלא יכשלו ח"ו באיסורי רבית החמורים, בתכניות חסכון שנתחדשו זה עתה שמפקידים מידי חודש לכל אחד מהילדים סכום מסוים, ועל כל אחד לבחור היכן יושקעו הכספים, ומי שלא בוחר הרי ברוב המקרים מכח זה הכסף הרשום ע"ש ילדו יושקע בתכניות של קופות גמל המנהלות את הכספים ע"ש הילד ומלוות את הכסף ברבית.

ובס"ד ניתן לבחור בקופות גמל המפוקחות ע"י וועד ההלכה "גלאט הון" שמטעם בתה"ד של הגר"ש וואזנר זצ"ל ויבלח"ט הגר"נ קרליץ שליט"א שמנוהלות על צד היותר טוב בהוראת גדולי הפוסקים.

ולכן החובה על כל אחד לבחור שהכסף יושקע בקופות גמל המנוהלות כהלכה.

שמועון בעדני	יצחק זילברשטיין	דוב לנדו	משה שטרנבוך	ש. י. נסים קרליץ	חיים קנייבסקי
-----------------	--------------------	-------------	----------------	---------------------	------------------

חתימת קדשו של כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א
לקול קורא של בד"ץ קהל מחזיקי הדת

גאון אגודת ישראל
הגאון הגדול

באנו על החתום (לפי א"ב)

עזריאל אויערבאך שלמה זלמן אולמן יוסף יקותיאל אפרתי יחיאל במברגר
מסעוד בן שמועון שמואל דוד הכהן גרוס זלמן נחמיה גולדברג ישראל גנס
יעקב משה הלל צבי ובר ישראל מרמרוש נפתלי נוסבוים יהודה סילמן
שלום מרדכי הלוי סגל אליהו פוזן נתן הכהן קופשיץ משה שאול קליין
שריאל רוזנברג שבח צבי רוזנבלט אברהם יצחק הכהן רובין יצחק מרדכי הכהן רובין
שמואל אליעזר שטרן ישכר דב שרייבר

רבני קהל חסידי ויזניץ

אריה טוביאס יעקב מאיר שטרן משה שטיין שרגא פייבל וינברגר ישראל מילר

רבני קהל חסידי בעלזא

שמואל רוזנגרטן חיים צבי שפירא יעקב גרינוולד אהרון זיכרמן

שו"ת קצר מהגר"י לנדו שליט"א – מראשי וועד ההלכה "גלאט הון" בענין תכניות החיסכון

- ש:** היו שטענו שהכסף המופקד שלא מרצונו של הילד, מוגדר כהלואה בעל כרחו של המלווה, שישנה דעה בפוסקים שבמקרה כזה אין איסור ריבית. האם זה נכון?
ת: אמנם קיימת דעה כזאת, אך ראשית, דעת הרבה פוסקים שגם באופן כזה עוברים על איסור ריבית כמתבאר בדברי ה"חיות דעת" (סי' ק"ס ס"ק ט"ו) לענין אפוטרופוס שהלווה מעות של יתומים בריבית ללא ידיעתם בלשון זו: "כל שקצץ הלווה ונתן על דעת הקצצה, ריבית קצוצה היא".
המקרה הנוכחי שעליו אנו דנים אינו שונה מדברי ה"חיות דעת" כיון שהילד בעלים על הכסף, והנהלת קופת הגמל היא אפוטרופוס על הכספים שנתמנו ע"י נותן הכסף להלוותם בריבית, ולכן כאשר בברירת המחזל הכסף מופקד בקופת גמל שמלווה בריבית, הרי הילדים זוכים בממון של ריבית קצוצה והם עוברים על איסור.
מלבד זאת, מאחר וקיימת אפשרות מרווחת לבחור בקרנות הנושאות רווחים בלא חשש איסור, והאדם בוחר במסלול אחר, או שמניח לברירת המחזל לבחור עבורו, הרי שכבר לא ניתן לומר שזה לא מדעתו.
- ש:** האם יש איסור בתוספת 50 ש"ח הנוספים כך שסכום החיסכון יוכפל ויעמוד על 100 ש"ח לחודש?
ת: לא!
- ש:** האם יש איסור להמתין עם משיכת הכספים עד גיל 21 ולקבל תוספת 500 ש"ח?
ת: לא! כי הכסף מתקבל מהמדינה ולא מהקופ"ג או הבנק, והמדינה לא לוותה ממני כלום.
- ש:** כספים שהצטברו בקרנות לא כשרות (פנסיה, השתלמות וכדו'), האם מותר בדיעבד להשתמש בהן וליהנות מהם ולמה אין בזה דין חזרת ריבית?
ת: מותר ליהנות מהן כי לאחר שכבר נרשמו על שמו הרי שכבר הם שלו ואין דין להחזירם כי לא ידוע למי להחזיר.
- ש:** מה תפקידו של "ועד ההלכה" בתוך כל הנושא הזה?
ת: הדבר הראשון ש"ועד ההלכה" עושה הוא ליצור בתוך החברות את המסלול ההלכתי. לאחמ"כ כמעט לא דרוש עוד פיקוח כיון שהמסלול מוגבל מטעם הפיקוח במשרד האוצר ורשות ההגבלים. עם זאת חברי ועד ההלכה נותנים גם מענה טלפוני בעניינים אלו לכל השואלים במשך כל שעות היום. שאלות סבוכות ומורכבות כמו ביטוחי מנהלים מקבלים הדרכה אישית בהיצמדות מוחלטת להוראות דייני בתי הדין שליט"א, כפי הנחיות גדולי הדור מרנן ורבנן צוק"ל ויבלח"ט א.